

Szerkesztőségi iroda

Sepsi-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadó hivatal:

POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.
A „Háromszéki háziipar-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen laphefte-
n két kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK

Helyben házhoz hozva, vagy
ülszövegre postán küldve
Egész évre . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . 3 ft — kr.
Negyedévre . . . 1 ft 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

A sepsis entgyörgyi kiállítás.

(Háromszékmege t. gazdáinak ajánlva.)

II

Kerti veteményből behozott 1876-ban 12,489 — 1877-ben 2521, — 1878-ban csak 956 metermáza, a korai vetemények termése gyarapodott, a finomabb gyümölcs élvezete Romániában gyarapodik, pedig a mi jobb gyümölcsünket még nem is ismerik; őt 1872 — 1878-ig mi fizettünk Romániának főzélék és gyümölcseért 39,498 frtot. Felette kívánatos tehát, hogy az egész országból küldjenek Sepsiszentgyörgyre gyümölcsöt. Megfelelő berendezéssel jelentékeny kivétel fejlődhetnék Romániával szemben, mihez csak egy kis életrevalóság kell, mert a közvetítők, ha keressük, meg lehet találni; ugyanazok adhatnák el a veteményt is. — Menjünk tovább!

Németországból sajtot és vajot visznek Romániába, az idei 2-ik negyedben bírodalmunk 178 metermáza tehénsajtot szállított oda, — a tejjgazdasági osztály Sepsiszentgyörgyön ezt is fel kell tüntetnünk. —

A bor és serkiétel emelkedik, az 1-56 negyedben 152, a 2-ikban 580 metermáza serc vittek ki, bort pedig 135, illetőleg 576 metermázasát. Tehát bizonyosan van értelme kiállításunkat bor, likőr és ser tekintetében, mert tulajdonképpen ismerik Romániai Romániában?

A mi különlegesen a Székelyföldet illeti, ez az erdélyi asztali boroknak szolgál fogyasztási helyül, a jobb borok még itt sem mind ismertek; ha a szállítás olcsóbb lenne, bizonyosan rendes Lorkskedés is fejlődhetné, mert ma a bor nagyobb részt tengelyen jut el a Székelyföldre, ékes bizonyítékul annak, hogy forga' mi politikánk teljesen visszá és hogy csak ennek lehet tulajdonítani, ha az ország belsejében nincs élénkebb mozgalmak, mert a szekerezés olcsóbb, mint a vasúti szállítás!

Erdélyrészesztali borainkat Sepsiszentgyörgyre, a finomabb pecsénye- és piros borokat pedig az october 6 és 7-én Brassóban tartandó borkiállításra kellene küldeni, mely utóbbinak speciális célja a borkivitel fejlesztése és emelése. —

Szerszám-épületfa kivitelünk örvendetesen

gyarapszik; az idei 2-ik évnegyedben 10,492 metermáza (közte tán kevés tűzölő fa is) ment ki Romániába, ebből csak 35 metermáza volt finomabb, a fa áruk közül pedig csak 27 metermáza legfinomabb. Szükséges tehát, kivált finomabb faféléinket bemutatni s faúrnok termelését emelni, — mire nevezetes tényezőül szolgálhat a hosszafalusi műfargászati iskola — mert az idegen üzletembertől csak nem várhatjuk, hogy az erdőbe menjen és ott keresgélje össze a szükséges fát.

Épen a fakiállításnak, van tehát fontos jelentősége s épen nem nagy dolog, ha a t. nagybirtokok vagy községek a fát jól készült átmetszetekben a tárlatra b. küldik. Mert ha ezernyi ezer eladó fatörzsünk van, ha mindig a hiányos kelen-dőséget panaszoljuk és mégsem állítunk ki, akkor ezt csak azon sajnós közönynek tulajdoníthatjuk, mely nálunk — fájdalom — oly nagy mértékben uralkodik.

Épen így vagyunk ásványainkkal is, a délkeleti Erdély vidékén számos értékes nyersanyagot találunk, — a „Nemere” annak idején fel is sorolta őket — ezeknek összegyűjtése sem okoz nagy fáradságot és így értékes, ha nem is nagyszámú gyűjteményt lehet összeállítani azon köze-teknek és ásványoknak, melyeknek ipari feldolgozása érdemes és kívánatos. —

Még az agyagáruk és hústélekről szeretnénk röviden említeni tenni.

Az idei 2-ik évnegyedben 1734 metermáza agyagáru ment Romániába, mely szám igazolja, hogy agyagunkat és az abból készült termékeket a kiállításon bemutatassuk.

Husféléből 162 metermáza ment át, de ha tekintjük a tengeri utat, itt is a nagyobb kivétel-hető, a kiállítás tehát kívánatos. —

Egy szóval igyekeznünk kell, hogy jól felszerelt jól látogatott kiállításunk legyen és épen azért kívánatos volna, ha Brassó t. iparosait is ez iránt érdekeltni lehetne. Brassó kétségbevonhatatlan Erdélynek legnagyobb piaca s országrészünk délkeleti vidéke reá nézve legfontosabb, épen azért vállaltve kell dolgoznunk és végre valahára azon meggyőződésnek kell érvényesülnie, hogy egyenlő érdekeink vannak . . .

A gazdasági tárlatok minden tekintetben fon-

tosak: egyrészt ismeretessé teszik a gazdát és termékeit, másrészt ösztönzik az iparos szorgalmát. A talaj kisebb nagyobb termékenységét az ember munkásság urálja, minden tárlat ennek bizonyítékait nyújtja, tehát a becsvágy sarkalva, a törekvés biztosítja, a siker jutalmazza lesz!

A kiállítás a mezőgazdaság kiképzésre is hat mert hiszen be van bizonyítva, hogy nem létezik ennek egy ága sem, hol avval ma meg lehetne elégednünk, a mivel évtizedek előtt beértük.

Minél inkább vagyunk még hátra és viszont: minél inkább vagyunk más vidékekkel szemben előre, annál inkább van okunk terméksainkat bemutatni. Mert bár mily kicsinynek tűnjék is fel a közelebbi kiállítás, néhány év múlva olyke lenül haladás lesz utána észlelhető; a hézag, mely most mutatkozik, annál értékesebb mennél bizonyosabb hogy az jövőre ki lesz töltve.

Gr Schweinitz Gyula.

Az idei 6 szi fegyvergyakorlatok szept. 6-ika és 15-ike közt fejezték be. Ekkor azonnal szabadságra fogják bocsátani a d. cz. 31-én tartalékba lépő legénységet, hogy megtakarítsák illetményeiket. Ugyanakkor végrehajtja a hadügyminiszter az idei legutolsó helyőrségi változtatást. Az 50. gyalogezred törzskara és 3 zászlóalj Gyulafehérvárra helyezteik át Kolozsvárról, az 5. császárvadász zászlóalj Roveredoból Perginbe, a 7. császárvadász zászlóalj Perginből Roveredoba és a 8. dragonyos ezred Szt.-Györgyről Stockerauba.

*

Haymerle báró római nagykövet Bécsbe érkezett. A „Neue fr. Presse” komoly jelentőséget tulajdonít e ténynek a külügyminiszteri válság befejezését illetőleg, talán azért, hogy Andrássy gr. hosszabban értekezett minap a nagykövettel kit ma Andrássy utódjául emlegetnek.

*

Prágából jelentik, hogy a csehszlovák tartománygyűlés választási rendjének reformja 8. mandátum engedélyt ad a cseheknek a tartománygyűlésben. E javaslatot ma terjesztik az országgyűlés bizottság elé jóváhagyás végett, a mely Auersperg főmarsal elnökléte alatt ül össze.

*

Alexandriából jelenti a „Presse”, hogy Gordon pása, a sudáni kormányzó, gyorsmeneteket siet Egyiptomba az abissinai király ellen. János király azt követeli, hogy adja vissza Egyiptom

TÁRCA

Egy jelenet a multból.

„Babét a multból”
Jókai.

Egy előbbi közleményemben, meghamisítatlan másolatban közlém Háromszék 1849-ik évi „Békeszerződését” az ostromló osztrák tábornok vezérrel Gedeonnal.

A béke tehát megkötöttet a két fél között 1849. január 2-án Árapatakon s még az nap felolvastattott S.-Szentgyörgyön, a „Székház”-nál az akkor Berde Móza elnökléte alatt permanenssé nyilvánított 24 tagú választmányi gyűlésben. Természetesen nyílt ülés volt, titkolódzásnak helye nem lévén.

Az ülésben több elégtelent hang emelkedett a békepontok felett, de főleg a megállított pontok alá, névalírásakor br. Heydte által, az ágyukra vonatkozólag tett önkényes megjegyzés szült nagy visszataszítást, s kellett nagy vihart.

Tekintélyes egyének kelték föl helyeikről, s hagyták oda a termet, azon nyilatkozattal, hogy „ily áron nem kell a béke!”

Gábor Áron szenvedélyvel kiálta hozzánk: jertek, hozzuk az ágyukat, s szegezük a székházra. Megindultunk — utközben sikerült az érc gyermekei fölött elkeseredett, „nagy székelyt” arra bírni, hogy bős szándékáról lemondva másuton kiváló tehetségeit itt értékesíthetné! Legyen üdvözölve az elveszettek hitt barát egy mint a székely túzárság legkitünőbb érdemjelezt bajnoka.

Csellet szemben csellet használva — mentünk meg az ágyukat.

A terv pillanat műve volt. Az ágyukat a hazafiság tüzfésze Kézdi-Vásárhely felé az ellenség ellenirányba kell szállítani. Gyorsan ságul-dottak azokkal a kitűzött pont felé, oly gyorsan, hogy a lóra kapott Bodola Lajos, és Nagy Sándor (e sorok írója), kiknek utasítások volt biztos helyre helyezni — utól nem érheték, csak mikor késő estve K.-Vásárhelyre érkeztek, tudták meg, hogy az ágyuk oda nem vitettek. Ekkor fejlődött ki egy jelenet, a mely épen oly jellemző mint veszélys volt.

Middőn jól végzett bizatásunk érzetében beléptünk a tinácsbába, egyszerre erdőldült: „ezek az árulók a kik békét kötöttek s kiadták az ágyukat, — halál reájuk; verjétek fölre a harangokat, hogy hajtsa végre a nép a méltó jelenet!” Hankó Dani K.-Vásárhely első hivatalnok és vezér-szemleleme vésztlő aggodalommal intet, hogy meneküljünk.

Már késő volt! Nem engedték őt, nem minket szóhoz jutni. Ki volt mondva az íkelt. Fenyegetések között vittek ki a szomszéd vendéglő helyiségébe, utánunk nyomulva a bősztömeg, s annak vezére Jancsó (keresztnevet e feledtem). Egy jó gondolat mentet meg. „Egy veder pirosbort!” — kiálta egyikünk, hadd ígyünk mielőtt piros vérünk folyna! Teljesítve lón; ittünk elszántan előre sorsunkra. Megkínáltuk itélő bíránkat; hatott: szóhoz engedtek jutni. Felvilágosított az ügy állásáról, hogy az ágyuk nincsenek kiadva az ellennek, hogy azok biztos helyen vannak.

„Ho! — hol?” rivaltak kétkedő örömmel ránk

kétkedő örömmel. Felelünk, illetőleg hazudunk kellett; mert nem tudtuk, hogy azok Alesernátonban vannak biztos helyre elrejtve. Megnyugodtak — de ugy mint Tamás — ha szemekkel látják s kezeikkel tapogathatják.

Lóra kellett ülnünk a csikorgó téli éjben; lóra ült Jancsó még egy polgártársal s megindultunk vissza Alesernáton felé — némán, a legnagyobb bizonytalanságban, kalandunk kimenetele felől.

Végre éjfel után a „Vighuszár”-nál (vendéglő Alesernáton végén) megállított kurucz vezetők, — jobban mondva — kérelhetlen kiserőnk Jancsó, hogy egy „jó estét” mondjon Bachus húsárjának, (nem Bach húsár volt ez ám, akkor még a telivér Háromszéken az idegen hangzása neveket csak a mythológiából ismertük) — a ki mely álomban volt már merülve.

A lováról leszállt Jancsó uram stentori hangon kiálltva be: „hej korcsmáros gyujts világot!” — s lón világgóság, de lón szabadulás is.

Alig ment be Jancsó uram társával együtt a fogadóba: egy gondolat — s neki vágattunk a falnak, hogy tekervényes utazási utat vesszünk. Bodola barátom a kipróbált hazafi Cseh Imre ura lakához vezérelt; itt leugrott lováról, hogy hozzá meneküljünk, sejtve, hogy az ágyuk ott vannak. A számtalan kutyákkal kifejezett harci zajra se ébrad-tet senki.

Hihetőleg célzatosan, mert a mint később megtudtuk csakugyan ott voltak az ágyuk.

Aggodalmunk tetőfokra hágott, — hátha Jancsó uram üldözöbe vett s pisztolyainak áldozatai leszünk, mi kiknél semmi fizyver sem volt.

a legutóbbi háboruban elfoglalt abyssiniai tengerpartot Nassuhir szigettel együtt. Az abyssiniai sereg állítólag 80,000 emberből áll. Itt kevés reményt táplálnak az iránt, hogy e háborúnak szerencsés vége lesz Egyiptomra nézve. Az abyssiniai udvarba olasz követség érkezett legújában.

Egy min. leirat a „székely nemzeti muzeum“ ügyében

A Cserey-muzeum sorsa már befejezéséhez közel van. A mint az alábbi miniszteri leiratból látható, még is csak Háromszék megye közönsége lesz annak kizárólagos tulajdonosa s annak közvetlen felügyelete, gondozása, szaporítása stb. iránt a „részletes intézkedések“ e meg yét fogják illetni.

A min. leirat Háromszék megye közönségéhez így hangzik:

F. évi július hó 5-én 4146. sz. a. kelt alispáni jelentés szerint egy székely nemzeti muzeum alapja gyanánt a Székely-nemzet részére özv. Cserey Jánosné által felajánlott gyűjtemény tárgyaitak Imecsfalváról Sepső Sztgyörgyre való átszállítása bizonyára már befejezve lévén, nem kételkedhetem, hogy a szóban levő gyűjteményeinek átadása és átvétele a nemeslelkű által tett s Háromszék megye részéről elfogadott ajánlat értelmében a kölcsönös megegyezéssel hozandó megállapodáshoz képest mielőbb eszközözölteni fog s muzeum életbeléptetésével a megyei közönség és főispán az elvállalt feladatnak megfelelőleg a muzeum gondozását, gyarapítását kedves hivatásuknak tekintendik.

A muzeum mint ilyen a könyvtárak és gyűjtemények országos főfelügyelőjének felügyelete alá tartozik ugyan, ámde szükséges, hogy az említett muzeum gyűjteményeinek közvetlen felügyelete, gondozása, szaporítása stb. iránt részletes intézkedések tetessenek, melyeknek sikerétől ezen új intézet felállítását által elérni ohajtott czélok megvalósulása függ.

A mi a muzeumi ör Vasady Cyula fizetését illeti, annak folyóvát tétele szabályszerűen csak is a muzeumi gyűjtemények átvételével történhetik, ha azonban tekintetbe vettetik a nevezettnek a muzeum összeállítására s gyarapítására körül kifejtett tevékenysége és a tárgyaknak becsomogolása és S. Sztgyörgyre leszállítására, majd kicsomogolása és felállítására megkívántó munkássága, ugy a közönség az ő fizetését bizonyára oly idő ponttól fogja folyóvává tenni, mely az idézett méltánylást érdemlő körülményeknek megfelel.

Midőn erről a közönséget értesitem, egyuttal elhivom, hogy a jelen intézvény tartalmáról özv. Cserey Jánosné asszonyt f. év június 28-án 485 sz. a. hozzám intézett beadványára hivatkozolag tudósítsa és a muzeum megalakítása, felügyelete stb. iránt tett intézkedéseiről annak idejében jelentését nekem mutassa te.

Buda-Pesten, 1879. aug. 18. án.

Trefort, s. k.

Ekkor gyertyavilág csilán meg a szembelevő lakban. Egy perc alatt benn voltunk udvaron — házbán; a más perczben a szives család által lovaink állóban, mi pedig, a gazdasszonyi teendők miatt korán kelt kedves házi leányok ágyai-ban pihenünk idülő nyugalommal.

E feledhetlen család a Cseh Jákób é volt, a hol kipihenhetők az éji izgalmas kalandot.

Nem tudom él-e még Jancsó uram; szeretnék most baráti kezét szorítani azzal kinek azt se mondók, hogy „befellezett“; de sokkal inkább szeretném, ha Cseh Jákób maradékát — mert alig hiszem, hogy ő élne — még egyszer megköszönhetném szívességüket.

Száz meg száz ilyen kalandokkal lehet tevé a forradalmi élet.

En ezen kis episodot méltónak találám megörökíteni, korántsem hiu dicsekvésből, hanem inkább azért, hogy jellememem azon időt, midőn elég volt egy kis félreértés, hogy az ember fejével játszódik, hogy kitűnjék Háromszék rendíthetetlen köz elhatározása, s dicséjény derüljön Kézdi Vársárhely seplőtlen hazafiságára, a melynek egyik habár tulbuzgó példányát mutattam be Jancsó uramban, ki saját vérokönait — mint egy tiszta román — kész vala áldoztatni a nemzeti szabadság ügyének s végre tevé azért, hogy nyilvánosan is lefizessem hálámat a Cseh Jákób nemes családjának.

Hidvég, 1879. aug. 28. án.

Nagy Sándor.

Az erdélyrészi ref. tanárok értekezlete S. Sztgyörgyön.

Az értekezlet második és harmadik napjára vala a cardo rei, a gymnasiumi tanterv javaslat tárgyalása kitűzve. Négy ilyen javaslat fekdött „a ház asztalán és pedig: a convent megbízása folytán készített Molnár Aladár-féle, az állami, a melyet a közoktatási tanács megbízásából dr. Kármán Mór szerkesztett, a nagyenyedi elaboratum, mely mult évben a szászvárosi értekezletre készült s a melyet a mltsz. állandó igazgató tanács az észrevételek megtétele végett minden egyes tanodához elküldött tevé, s végre a kolozsvári főtanoda előjárósága által készített javaslat, a mely tulajdonképp az előbbiek egybevétele alapján készült s mint ilyen egyedül vétettet tárgyalás alá.

A tárgyalás Parádi Kálmán tanügyi referens jelentésével vette kezdetét.

Ezen jelentésben fel voltak sorolva mindazon észrevételek, a melyeket az egyes tanodák előjárósági az enyedi javaslatra tettek. A jelentés egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétetni határozottat.

A nagyenyedi és kolozsvári javaslatok általánosságban egymással egyezők, csak a részletekben mutatkozik némi eltérés. Mindkettő különbözik az állami tantervtől főleg a real tudományok beosztását illetőleg: mert míg az állam experimentáló elveinél fogva a természetieket ugy szólvá hátrébe szorítja, addig az említett tantervek híven protestantismus eszméjéhez, figyelembe veszik azon áramlatot, mely újabb időben a természettudományok terén megindult s fenn lobogtatva a zászlót, a korral haladni töreksenek.

Igaz, hogy az állami tanterv más viszonyok közt születve, másképen is fogja fel a gymnasiumok reformját, nekünk azonban mások levén viszonyaink, más elveknek kell, hogy vezéreljenek a czél megközelítése felé.

Az állam híven a gymnasiumok eszméjéhez fűsült fektet a human tudományokra, de főleg a nyelvtanra, nem véven tekintetbe, hogy nekünk magyaroknak egyetlen bününk most is az, hogy a tulságosan lábra kapott humanismus mellett a hasznosság elveket hátrébe szorítjuk; egyzóval nem vagyunk gyakorlati nemzet. Pedig már Seneca megmondotta: „primum vivere, deinde philosophari“ Bacon bizonyosan többet használt hazájának, mint annak valamennyi philosophusa. Szép dolog az, ha az ember a multak iránt kegyelettel viseltetik, e kegyelet azonban nem zárja ki a haladást. A gymnasiumokat pedig a szerint kell reformálni, a mint azt a kor előrehaladottsága megköveteli.

Ezen kitérés után térjünk a dologra. A javaslat tárgyalása az egyes tantárgyak szerint vette kezdetét. Első sorban e szerint következett a vallás tanítás tárgyalása, dr. Kovács Ödön és Hegedűs István szakavatott fejtegetéseik mellett. A végeredmény az lett, hogy a vallás tanítása, jöjjel ez tárgya az érettségi vizsgálatoknak, a VI. osztálylyal teljesen bevégződjék.

E szerint lennének a tankönyvek is szerkesztendők, a melyeknek készítését dr. Kovács Ödön vállalta magára. A magyar- és latinnyelv tárgyalásánál merültek fel ugyan egyes vélemények, általában azonban elfogadtatott a kolozsvári javaslat. Helyes észrevétel volt a magyarnyelv tanítására nézve Gáspár János tanfelügyelő, nem osztva azok eljárását, a kik a gymnasium alsó osztályai-ban végtelékig vizik az alaktan tanítását, a melyet a növendék az elemi osztályokban amugy is az unalmassággal tanult. A latinnyelv a Lőte Lajos nagyenyedi tanár tanár védelme alatt szenvedett procrusteszi kinokat.

Leghevesebb védelmet és ellentállást fejtettek ki a szónokok a német nyelv tárgyalásánál. A valódi szónoki hévvel elmondott, mely gondolkodás és szókértelemről tanuskodó beszédek megérdemlenék a megörökítést. A kérdés a körül forgott, hogy a 7-ik és 8-ik osztályban kötelező legyen-e a német nyelv vagy csak facultativ tanítassák?

Szabó S. kolozsvári tanár igazi hazaszeretettől áthatott beszédben fejtette ki, hogy a német tanítása a két felsőbb osztályban nemzeti irodalmunk hátrébe szorításával nemcsak veszélyes, de hazafiatlan is lenne. Ápolnunk kell — ugymond — saját nemzeti nyelvünket a legkitaltebb módon meg kell teremtenünk a magyar tudományos irodalmat, mint tették más nemzetek a magukéval, oda kell törekednünk, hogy inkább adjunk a szomszédnak, mintsem, hogy tőle kérjünk. Hegedűs István, Bod Károly s mások 1 óra felvételét sürgetik, míg dr. Kovács Ödön 3 óráat kíván felvettetni.

Végre a hosszas harcz és kétszéri szavazás után a dolog oda dőlt el, hogy csakugyan 1 órával kötelezővé lett a német nyelv. Később azonban az óramennyiségek összeadásánál épen azok, a kik leginkább védelmezték, feladták ezen óráit is, és így a német nyelvnek a felső osztályban való kötelező tanítása elejtetett. A facultativ tanításra nézve azonban kötelezősége véttetett az egyes tanodák előjáróságainak, az önképző körök után oda hatni, hogy a növendékek annak tanulásában a lehető legnagyobb szorgalmat fejtse ki.

A földrajz tanítása a 3-ik osztályba is felvétetett 2 órával, a természetrajznak pedig még egy óra adatott csakugyan a 3-ik osztályba.

A mennyiségben csekély módosítással így

oztatott be, a mint az az állami tantervben is van. Az irás csak a két alsó osztályban tanítható, míg a négy alsó osztályba a szabad kézi rajz mellé felvétetett a rajzoló geometria is 3 órával. A vegytan a VI. osztályba, a csillagászat a VII. ikbe tetetett 3—3 órával.

Ily formán osztottat be az összes tananyag, mint látható a „szervezeti javaslat“ alapelvi szerint. Az állami tanterv javaslat egész másképp hánik el, mint említők, mindennel.

Az értekezlet abból keveset használt fel, tudván azt sokan, hogy az állam folyvást experimentals a hozott tantervek a növendékek gondolkodás módjának nem igen felelnek meg, olyan ephemer szerü valamik.

E lap szüktere nem engedi, hogy tudósításunkban kiterjeszkedjünk a részletekig, azért csak annyit kívánunk még megemlíteni, hogy a gyűlés mivelte emberekhez illő komolysággal és méltósággal folyt le, a kik itt voltak soká fognak rá emlékezni, a kiket pe'ig körülményei távol tartottak azok fájlnai fogják, hogy nem jelenhettek meg.

A tárgyalésan a vendég tanárok a tanodákban találtató rend és tisztaság, valamint a tanulók által összegyűjtött és feldolgozott gyűjtemények felett csak elismeréseket fejezték ki.

A jövő értekezlet az eljáróság meghívása folytán Zilahon lesz.

Egy román lap Andrásyról.

A nagyszabeni „Observatoriulu“ 64 ik számában vezérlekikze gr. Andrassy viszálypéséről román szempontból írtve s ezeket írja:

„A jötevőket megkövezni, az napjainkban sem tartozik a szokatlan dolgok közé; azonban a magyar sajtó nagy részéről a magyar népnek egyik legnagyobb jötevőjét szitkokkal és átkokkal illetni megtámadni az ilyféle eljárás nagyon hasonló azon görögökhöz, a kik em'ággal ölték Sokrateszt, s irigységtől és hiúságtól vezetettve nyomorban hagyták Cimont és Miltiadest meghalni, s a kik száműzték Aristidest és más kitűnő férfit is, csak is azon okból, — mert igazságszerető emberek voltak.

Andrassy gr. a dualismus létrehozásának egyik legtevékenyebb előharcosa volt, a magyar nép javára a leghatározottabban kívánta a centralisatiót, a melynek az lett volna célja, hogy a többi nemzetiségek feletti uralmat a magyar népnek örök időre biztosítsa.

Azonban azon Andrassy a ki egy maga többet tett más nemzetiségek denationalizációjára és azoknak megmagyarosítására, mint a mennyt 1867 ik óta az összes országgyűlések tettek; azon Andrassy, a ki midőn a monarchia németek és magyarok között osztottat, majdnem a magyarok befolyása alá hajtotta a dolyfős németeket, ezen Andrassy arra jutott, hogy a magyaroknak minden osztályból összeszedett egy kraker legiojától gyaláztassék.“ — Más helyen pedig ezeket írja:

Azok, a kik ugy mint mi is, közelebből is merik több magyar és erdélyi publicistának politikai és nemzeti (doctrinát) tanait, meggyőződhetek arról, hogyha ezek most lármiznak és reá ordítanak Andrassyra és Tisza miniszterre, ezt leginkább azon okból teszik, mert ezen miniszterek nem hajtották ezekre gyorsabban afféle 1848-eszközökkel az általunk diktált programot.

Azon publicisták szemében a joggyenlenség csak üres frázis, szelének eresztett hang, a melylyel el lehet bolondítani az „ostobákát.“

Ily féle emberek hasonlatlan a bokros lovakhoz, a kik vízbe, tűzbe beugorának, fejfel nekik mennek a falnak és hasukkal akarják a hegyes cölöpöket letörni.

Nincs ember a világon, a ki nagyobbere lylyel és tapintattal munkálkodott volna nemzetéért, mint ezt Andrassy gr. 13 esztendő óta tette; a fanatikuskok szemében neki csak az a hibája, hogy fejfel miért nem kísérlette megdönteni a falat, azaz, hogy miért nem üzent háborút az egész világnak, hogy így biztosíthatna volna egy-egy népnek uralmát a többek felett.“

A cikk azután így fejeztetik be:

„Igy tehát a magyar publicisták nagyon harag szanak Andrassyra, hogy miért nem szállt szembe egész Európával, hogy a szlávokat és románokat miért nem gyűlöli oly kiengesztelhetlenül mint a magyar publicisták a kik bosszúálló gyűlöletnek minden nap jelét adják a legváratosabb alkökbán. Ezen fanatikuskok elfelejtik azt, hogy léteznek e világon más hatalmasabb urak is, a magyar aristokraták és plutokratákon kivül, a kik ezeknek összes gépezeteikkel összevéve sokkal hatalmasabbak.“

„Tisza“ biztosító társaság.

F. év aug. hó 17-én tartott meg Debrecenben a „Tisza“ biztosító társaság hatodik rendes közgyűlése.

Az igazgatóság által bejelentett jelentés és az 1878 ik évi érzékszámok a társaság ügyeinek öröndes lendülettel mutatják a tanúságot tesznek a vezetés szakértelmis sáfarkodásáról, mely által elérte azt, hogy a „Tisza“ ma már teljesen consolidált és kétségtelen biztosítékot nyújtó hazai vállalatok sorában foglal helyet. A lefolyt üzletév bőséges leírás és tartalékozás után 23700 frt. 28 kr. nyereséget hajtott, az egy-egy részvényre eső 2 frt. osztalék f. év szeptember hó 2 ikától kezdve lesz kifizetve.

A vagyonskimutatás 2 335,739 frt. 98 kr. biztosítéki alapot tüntet ki.

A közgyűlés előismeréssel vette a jelentést tudomásul s az igazgatóság javaslatait egyhangulag elfogadván, a jelenlegi igazgatóságát egyhangulag újra megválasztotta.

Felémlijük még, hogy a közgyűlést megelőző napon nagyszámu tekintélyes részvényes értekezlet tartott és abban Debreczen város polgármestere elnöklöte alatt, meggyőződvén a társaság felvilágosításáról és teljes garantiá kéréséről, — elhatározta azt tehetsége szerint támogatni és minden részvényesnek erkölcsi kötelességévé tette a társaság körében ajánlani, a saját tüz. jég. és életbiztosításait pedig kizárólag a „Tisza“-nál eszközölni. (Beküldött.)

Értesítés

A sepsiszentgyörgyi polgári leányiskolánál s az elemi fiu- és leányiskolánál az 1879. 80 ik tanév f. év október 10-én veszi kezdetét, minthogy a tanterveket az október 2 és 5 ikén tartandó gazdasági kiállítások s az megelőző berendezések igy nybe veendik. Mikor a szülők erről értesítettek, egyszersmind felhivatnak a kik gyermekeik beírására vagy elhelyezésére nézve bővebb tudomást akarnak szerezni, sziveskedjenek s tárgyban a polg. leányiskola igazgatójához, illetőleg megfelelő elemi vezértanítókhoz fordulni.

Sepsi Szentgyörgy, 1879. aug. 30.

Az iskolaszék.

Megbívás.

A házi ipart és ipari oktatást terjesztő egyesület választmányja idei szeptember hó 6 án d. u. 3 órákor a megválasztottak között tart.

Tárgyai: a szövészet tanműhelye a felügyelőnök megválasztása, a növendékek felvétele s más közeli ügyek elintézése.

Kéretnek a t. cz. tagok választmányi ülésre megjelenni.

S. Sztgyörgy 1879. aug. 29.

Elnöki megbízásból:
Tarcali Endre,
titkár.

K Ü L Ö N F É L É K

S z t u p a A n d o r szintársulatára még mindig nem mosolyog a tömeges pártfogás jötevő napja, dacára hogy igen sikerült előadásokban gyönyörködik a csekély számú közönség. Kedden Szarvadi „Rokkant huszár“ ját adta elő a derék társulat. Az előadás sikerét csupán az itt ott nyilatkozott vontatottság csökkentette Komáromy (Gyuri) mímorának természetessége ellen nem volna más kifogás, mint az, hogy az abeli folytonosság nem kelléke ennek a szerepnek. Kazalicky (Gróf Várházi) kedélyes játéka sokoldalúságának újabb bizonyítéka volt. Kisse érthetetlen volt fiának öltözékéből következtetett társadalmi mifélsége. Fekete salon ruhával katona sipka — hogy illik ez össze. Posta- és táviradi tisztek viselhetnek legfőlebb ehez hasonló öltözéket, midőn hivatalos funkciót végeznek, de az öreg Várházy fiait tudunk szerint katona tisztek a kik nem viselnek sujtásos sapka mellett fekete kabátot.

Csütörtökön „As egyetlen leány“ Fr. dró ki-tűnő vigjátékával „Fips a híres nőszabó“ című bohózat került színpad. Mindkét darab sok énlékséggel, kellemes estét szerzett az ijésztelen kevés közönségnek. — Az egyes szereplők igyekeztek egymást felülmúlni. Mariekovszky személyesítőjét kérik, hogy rossz hangulatát ne érezesse a közönséggel, mert ez nem szokás és nem szabad.

— A tanári értekezlet alkalmából városunk az idegen tanárok tiszteletére díszebéted rendezett, a melyen a tanárokon kívül részt vettek a város területén levő hivatalnokok, tanítók és polgárság közül is igen sokan. A szebbnél szebb toasztok, no meg aztán a jó bor is, rendkívüli jó kedvre hangolt mindenkit. Ebéd végeztével Fátoly L. zenakara kísérte be a tanári kart a kollegium udvarára, hol a jó kedv tetőpontját érte el.

Míg a tanárok fenn gyűléseztek, addig a polgárság alatt mulatott az udvaron Fátoly L. elragadó gondnok játéka mellett. A jó kedvnek és mulatásnak csak a késő este vetett véget. Másnap Székely Gergely tanodai főgondnok adott nagy ebédet Kilyénben, melyen az összes tanári kar részt vett. A tegnapi jó kedv itt még fokozódott, et fecerunt magnum áldomás, a melyten Kilyén talán sosem látott és mostanában nem is fog látni. A szives házi asszony és házi gazda mindent elkövettek, hogy vendégeiket valódi székely vendég szeretettel fogadják, a mi teljes mérvben sikerült is. Ebéd végével a siető tanárok megtartották utolsó gyűlésüket, a melyen határozatba ment, hogy jövőben, minden ujon megválasztott tanár 3 év leforgása alatt köteles egy módszertani értekezést olvasni fel a tanári értekezleten, továbbá, hogy jövőben félhónappal az értekezlet kezdete előtt tartozik az illető előjáróság, hol t. i. az értekezlet lesz, a tárgysorozatot közzé tenni az értekezletre kitézött felolvasások, esetleg vitaközösök főbb tételeinek fölemlítésével. Jövőre három módszertani értekezés jelentetett be. Egyik a dr. Kovács Ödön nagyenyedi tanáré a vallásból, másik a Parádi Kálmán tanügyi referensé a természetrajzból, és végre a harmadik a dr. Török István kolozsvári tanáré a földrajz módszeres tanításáról.

Mint egy másik cikkünkben is említettük, a tanári kar a Mikó tanodában uralkodó rend és tisztaság felett teljes megalégedését nyilvánította s kimondta, hogy a Mikó-tanoda e nembn példányképe lehet a többi erdélyi tanodáknak. Hasonló elismerésben részesítette a természetrajzi gyűjteményt, a természetiani laboratoriumot, a gyermekkönyvtárt stb. Éjjeli 12 órákor távoztak el városunknak ezen kedves vendégei. A város népe soká fog rájuk emlékezni, és hiszszük, hogy a tanár urak is nem felelik azt a várost, a mely oly szíveséggel fogadta a milyennel nem fogadta és nem is fogja fogadni egy váro sem.

— Az ő Felsőége elnöklöte alatt szombaton Bácsban tartott közös miniszteri értekezlet határozatai felől különböző lapok, több részben egymással teljesen ellentétes közleményeket publikáltak, a melyek azonban mindnyian a leghitelesebb alakban mutatják be magukat. — Ezen a miniszteri értekezleten azonban sem a Novibazárba való bevonulás nem határozottat el, sem pedig azon határozat nem hozott, hogy a bevonulás ebben a szandzsákba nem fog végbemenni, mivel ez egyes egyedül az oda küldött bizottság jelentésének tartalmától függ. Önként értetik azonban, hogy a bevonulás napja nem fog előzetesen publikáltatni. Kizárólagosan csak egyes részletek s esetleges modatások állapítottak meg a bevonulás esetére. Annyi minden kétségen kívül áll, hogy a Novibazárba való bevonulás indokából — ha tényleg beis következnek — egyetlen czred sem fog mozgósíttatni.

— Az A ndr á s s y v á l s á g r ó l a „Daily Telegraph“ következő tudósítást kapja Bácsból: Andrassy gróf ma érkezett, s röviddel aztán fogadta Albrecht főherceg látogatását. A tény, hogy Custozza hőse első sietett üdvözölni leköszönt küldőgyért, a fennálló körülmények között rendkívül fontos. Albrecht főherceg ekkép nyilatkozott Andrassy előtt: „Mindazon legújabb keleti malicziózus híreket, melyek az ön és a hadsereg között felmerült nézetkülömségről szölettek, bélyegezze ön hazugságnak.“ A hadsereg, ki mint valódi katona úgy beszél, ahogy gondolkozik, s az úgy nevezett udvari és katonai párt fejéül tekinthető, mely sajnálatát fejezte ki Andrassy visszalépése fölött, s kijelentette, hogy senki sem óhajtja a lemondás visszavonását jobban, mint ő. „Néhány órával később ő Felsőége által fogadtatott Andrassy kihallgatáson, s ekkor lemondását benyújtotta hivatalosan. Hogy ez audiencián mi történt, azt természetesen tudni bajos; de leveleztél még azon állapotban van, hogy következőkről tudósíthatja lapját: „Tekintve a nehézségeket — mondhatók tehetetlenségét — Andrassy utódját kijelölni jelenleg, a külügyér beleegyezett, hogy még rövid ideig még állomásra maradjon. A király néhány nap múlva a nagy katonai hadgyakorlatokra utazik (már megtörtént), Andrassy gróf pedig Teresbe megy. Mihelyt a hadgyakorlatoknál vége lesz, Andrassy a steier hegyek közé kíséri uralkodóját vadászatra s csak ennek végeztével fogják az új külügyminisztert kinevezni.

— A helybeli székely Mikó tanoda b a n a beírások az 1879. 80-ik tanévre hétfőn, szeptember 1-én kezdődnek. A tanév ünnepélyes megnyitása pedig 3-án leend.

— Kovács Simon rom. kath. lelkész tegnapelőtt érkezett meg városunkba. Új állomását vasárnap, holnap fogja elfoglalni. Szerencse és áldás kísérje pályáját.

— Az Előpatak m y s t e r i o s u s ö n g y i l k o s s á g korántsem oly titok és büntet, mint azt rozszakaratu nyelvek a közönség elibe tá-

lálják. Az öngyilkos tolvajssággal volt gyanúsítva, melynek elkövetése iránt beismerő vallomást tett, miért is az ottani szolgabíró által, minthogy a cselekvény bünténynek minősült és a bpts. 156 §. esetei fordultak elő, letartóztatott és a csendőrségnek az aítai illetékes kir. járásbírószághoz leendő bekísérés végett átadott. Minden bünségek rendszerint lelkiismereti furdalásai vannak s így történt ez esetben is, hogy mielőtt a világi bíró igazságot szolgáltatathatott volna, a bűnös ön magának mondott ítéletet és börtöne ajtajára nadárja zsinéggel magát felakasztotta. Igen egyszerű és világos eset, melynél sem középkori vallási körülmények sem valamely hitűségéről elkövetett oly visszaélés elő nem fordult, hogy a kir. ügyesség a vá. a büntető bíróság beavatkozása szükségessé vált volna.

— Edelsheim Gyula bíró. vallása A lapokat sorra járta egy könyvmatu lap azon hire, hogy mikép mentette meg a katolikus főhadparancsnok a primás ebédjé után a protestans miniszterelnök életét. Most órást emelnek azon állítás ellen, hogy a főhadparancsnok katolikus hitű, „testestül-lelkestül“ lutheránus biz ő, mit már magában véve azon tény is eléggé bizonyít, hogy 1876. július havában egyházgondnokká is megválasztották, amit semmi esetre sem tettek volna meg, — ha pápista lenne.

— A pápát meg akarják mérgezeni. A pápa a „Standard“ jelentése szerint egy névten levelet kapott Baltimoreból, az egyesült államokból, amelyben valaki arra figyelmezteti, hogy óvakodjék, mert meg akarják mérgezni. Kezdetben mosolyogtak e levél tartalma felé, később azonban, mikor látták, hogy annak írója tökéletesen ismeri a pápa életmódját és környezetét, mert oly részleteket is említ, amelyekről csak a pápához legközelebb állók bírhatnak tudomással, aggodni kezdtek, s szorgalmasan őrzik ő szentsége életét.

— Merénylet az oláh külügy miniszter ellen. Bukarestből azt írják, hogy ismeretlen tettesek ebédközben az ablakon keresztül Kogolniceanura löttek, a lövések közül azonban egy sem talált, a miniszter nem sérült meg.

— A spanyol király házassága. Alfonso spanyol királyt, midőn az udvari vonat pnteken delután 5 óra után Lamotheba ért, a Gironde prefecije Domot, Duomut tábornok, Arcachon mairje, a bordeauxi spanyol alkonzul s több más hivatalos személyiség üdvözölte. A király kíséretében voltak, Tetuan herceg külügyminiszter, Alcanic s marquis főudvarmester, Cebalos tábornok, Morphy gróf, Sepulvedo gróf, dr. Alonzo a király orvossa s Bagner. A kabinet titkár. Egy órával később érkezett a vonat Arcachonba, hol daczára a király által kifejezett azon óhajnak, hogy a legnagyobb incognitóban akar maradni, számtalan kíváncsi csoportosult össze. Itt fogadta a királyt Monis marquis spanyol követ a francia udvarnál, ki a királynak rögtön be is mutatta Schloisnigg bárót, Erzsébet főhercegnő főudvarmesterét s ennek nejét. A király udvariasan kezelt csókokat a bárónőnek s látható érdeklődéssel társalgott vele. Mikor a király elhagyta az indóházat s a közönség lelkes éjezéseit közt kocsiába ült, egy spanyol altiszt „Kegyelem, kegyelem felség!“ kiáltásokkal rogyott térde a hintó előtt s kérvényt nyújtott át a királynak k, ki azt kegyteljesen fogadta el. Ez után elhajattak a Bellegarde villa mellett, melynek ablakai zárva voltak, a Monco-féle villához. Azon személyiségek, kik a fiatal fejedelem o dala mellett voltak, beszéltek, hogy utja elején nagyon komoly és melancholikus volt, míg ellenben Arcachonban derült s élénk arczat mutatott. A király szalmakalapot, rövid fekete utazókabátot és ugyanolyan színű nadrágot viselt, jobb karja fel volt kötve. 24-én este a király meglátogatta Mária Krisztina főhercegnőt s mostohi anyját Erzsébet főhercegnőt s a Bellegarde villában körülbelül egy óra hosszat időzött. E társalgásról, melyen spanyol részről egyedül Sesto herceg vett részt, semmi közlelőbb nem tudtak; beszéltek, hogy a király, s a fiatal hercegnő elbacsuzáskor élveken rázták meg egymás kezét, a király még az nap elutazott s a hercegnő ki legközelebb vissza utazik Ausztráliába, valószínűleg tenyeren fog Spa iuzországba utazni, mely esetben a menyegzőt Barcelonában fogják megtartani.

— Milán fejedelem elnökminisztera Risztov forral valamit, mert baadta lemondását. Két okot emlegetnek, melyek a rácz Cavomt a lemondásra bírták: Szerbia kárpótási követelése a portától, az állítólagos arnaut betörések miatt, mely fölött most is sürű jegyzékváltások folynak Belgrád és Konstantinápoly között; s a hatalmak kényszerítése folytán ama körlevél kibocsátása, melyben az annektált területek hitűségait föl kelle szölitania, hogy a török lakosságilag igazságosan bánjanak, és tulajdonjogukat tartsák tisztelben.

— Jókai Mór ismét egy nagy magyar tárgyú regényen dolgozik. Címe lesz „A kik kétszer halnak meg.“ A regény meseje az utóbbi időkből van merítve, szintere a felső vármegyék, továbbá Pozsony és Szeged városa. A mű ö: kötet re van tervelve.

Egy boldog toloncz. Budapesten egy csomó tolonczot hoztak az államrendőrséghez, továbbítás végett. Ezek közt volt egy Szauchez Sebestyén nevű egyén is, ki Szt Cruri (Kanári sziget) illetőségűnek vallja magát. Elbeszélé, hogy ő már a világ minden országában rablás, vagy lopásért le volt tartóztatva, legtöbbször azonban Olaszországban. Boldognak érzi magát, hogy a mostani letartóztatása miatt magyar honpolgárnak is vallhatja magát. A rendőrség Szauchez-et illetősége megállapításáig a boldog rögeszméjében meghagyja illetőleg addig letartóztatva marad.

Érték- és váltó-árjolyam a bécsi cs kir nyitvános tőzsdén augusztus 28

Magyar aranyjáradék	90.35
" kincstári utalványok I. kibocsátás	—
" " " " II. " " "	—
" keleti vasut II. kibocsátási államkötv.	83.50
" " " " 1876. évi államkötvény	74.—
" vasuti kölcsönkötvény	112.—
" földterhermentesítési kötvény	86.75
Temesvári	85.—
Erdélyi	85.25
Horvátszlavon	87.50
Szőlődzmaváltsági	90.—
Osztrák egys. államadósság papírban	60.65
" " " " ezüstben	68.30
" Maranyjáradék	78.75
1860. államsorsjegy	125.—
Osztrák nemzeti bankrészvény	826.—
" hitelintézeti	267.—
Magyar hitelbank	255.—
Ezüst	—
Cs. kir. arany	5.50
Napoleon'd'or	9.25
Német birodalmi márka	57.10
London	110.60

Felelős szerkesztő: Málk József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

PIACZI ARAK.

	Sepsi-Sz györgy ang. 18.		Brassó, aug. 15	
	frt.	kr.	frt.	kr.
Buza (tisztá) } Kilogr. H e t e t o l i t e r	8	—	6	80
	7	50	6	60
	6	50	4	—
Buza (vegyes) } Kilogr. H e t e t o l i t e r	—	—	3	10
	4	40	3	90
	4	—	3	60
Rozs } Kilogr. H e t e t o l i t e r	3	10	3	50
	3	—	2	30
Árpa } Kilogr. H e t e t o l i t e r	2	40	2	50
	2	40	4	40
Z a b } Kilogr. H e t e t o l i t e r	4	40	4	20
Törökbuza	7	—	7	50
Kása	8	—	4	30
Borsó	4	—	8	20
Lencse	—	—	2	20
Fuszulyka	2	55	2	20
Lenmag	—	—	—	44
Burgonya	—	—	—	44
Marhahus	—	—	—	30
Disznóhus	30	30	32	—
Juhhus	—	—	—	—
Faggyu friss	—	—	—	—

Pályázati HIRDETÉS.

Étfalva és Zoltán iskolailag egyesült községek községi vegyes iskolájánál egy rendes fiu tanítói állomás betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

A megválasztandónak javadalma 309 frt. o é-ben, szállás, egynegyed hold kertület-mény és 2 öl tüzi fa.

A folyamodni kívánók kértnek oklevelekkel felszerelt folyamodványukat alólirt isk széki elnökhöz f. évi szeptember hó 27-ig be küldeni.

Étfalva, 1879. aug, 28-án.

Bakesi Gergely,
iszksz. elnök.

Nagy József

l/buc-utcai vendéglőjében mai naptól fogva izletesen készült friss

VIRSLI

kapható helyben vagy házhoz
1-2 hordva.

Hirdetmény.

A brassói „közép kereskedelmi iskola” Burchez Henrik igazgatása alatt f évi szeptember hó 5-én veszi kezdetét, mely egyenlő rangban áll a

főgymnasium és fő-reáltanodával

és fel van ruházva az egy évi önkéntességi joggal.

2-3

POLLÁK MÓR

könyvkereskedésében Sepsi-Szentgyörgyön
a közelgő tanévre kaphatók mindenféle
tankönyvek, vezérkönyvek
a tanítók számára

rajz- és íróeszközök nagy választékban.

Kaphatók egyszersmind csinos kiállítású és olcsó

diszművek, könyvtáskák

stb. gyermekek számára. Egy jókarban levő **ZONGORA** kedvező feltételek mellett eladó léven, a fentebbi könyvkereskedésben a t. venni szándékozók ezirant értekezhetnek.